

Esto es malo – dette er ondt

er et arketyrisk og evig gyldigt udsagn, der til alle tider udtrykker noget helt centralt om livets gru og den menneskelige natur – og som med corona-krisen er blevet absolut aktuelt og nærværende. Samtidig er det titlen på et værk af Richard Mortensen – og nu også titlen på et helt nyt udstillings- og forskningsprojekt på Esbjerg Kunstmuseum. Projektet sætter fokus på Mortensens maleri fra 1959, der er et centralt værk i museets samling.

Richard Mortensens værk er en parafrase over den store spanske maler **Francisco Goyas** radering af samme navn fra serien *Krigens rædsler* (1810-20). Men hvorfor valgte Mortensen netop at parafasere Goya? Hvad er forholdet mellem krigene i Goyas og Mortensens samtid? Hvad kan Mortensens geometrisk abstrakte stil tilføre krigstemaet? Og ikke mindst: Hvordan udfoldes det i kunsten i dag?

Mortensens maleri giver anledning til mange spørgsmål, der rækker ind i hans eget oeuvre, og som griber ud i vores liv og samtid – spørgsmål, der peger såvel frem som tilbage. Projektets dobbelte greb består således i, at det både fremlægger resultatet af en gedigen kunsthistorisk forskningsproces og udfolder tematikker, der til alle tider har optaget kunstnere, på en måde, der gør dem nærværende og relevante for publikum i dag. Og således bliver Mortensens værk en form for katalysator, en prisme, der kan reflektere temaer, der har faglig og historisk såvel som almenmenneskelig og aktuel relevans.

Da Goya skabte sin krigsserie, havde Spanien en fransk indsat marionetregering, hvis hårde fremfærd resulterede i store blodsudgydelser, og i Goyas *Esto es malo* er motivet da heller ikke til at tage fejl af: En soldat henretter en forsvarsløs munk ved at gennembore ham med sit sværd. En anden munks livløse krop ligger allerede på jorden. To skikkelser står bagved og ser passivt til. Goya har gengivet den grufulde handling, så væmmelse og afsky rammer beskueren med det samme, og den lakoniske titel synes at afspejle en resignation, der understreger det umenneskelige og forråelsen i motivet.

I Mortensens maleri er det imidlertid vanskeligt at aflæse, hvad der foregår. Umiddelbart er motivet hverken voldsomt eller ubehageligt. Billedet kræver derfor, at man som beskuer får lidt hjælp, for at det for alvor kan folde sig ud. For den, der kender referencen til Goya, forvandles det, der ved første øjekast ser ud til at være en farverig og smuk komposition, sig nu til det mod-satte. Men kan dette være en bevidst strategi, der bruges til at overrumple betragteren? Hvorfor anvender Mortensen denne blandingsform mellem abstraktion og figuration? Følgelig kunne man spørge, om der er emner, der ikke kan behandles rent abstrakt, men kræver referencer, som figurer og titler giver – og omvendt, om abstraktionen tilfører noget, der ikke kan udtrykkes figurativt. Er der ligefrem følelser eller tilstande, der tydeligst udkrystalliseres i abstraktionens rene form?

Indgangen til udstillingen er, helt i overensstemmelse med Esbjerg Kunstmuseums profil, omdannet til en interaktiv zone, hvor museets gæster gennem forskellige små eksperimenter selv kan teste forholdet mellem figuration og abstraktion samtidig med, at de gennem dokumenter og arkivalier kan gå i forskerens fodspor og finde oplysninger om Mortensen og udstillingens temaer. Det første, man ser, når man træder videre ind i udstillingssalen er Mortensens *Esto es malo*. Herfra forgrener udstillingen sig i afdelinger, der præsenterer en række af Goyas raderinger, som venligst er udlånt af SMK, og Mortensens skitser samt eksempler på hans samtidige kunstnerkolleger og deres optagethed af såvel krigstemaet som det konkrete abstrakte formsprog. Dertil kommer et af John Kørnæs Afghanistan-malerier som en aktuel repræsentant for krigsmaleriet som genre, en helt ny, stedspecifik version af Michael Mørks, *War Paint*, der i et nonfigurativt formsprog tematiserer hverdagen som kampzone, samt et eksempel på Dinos og Jake Chapmans voldsomme og absurde parafrasering af netop Goyas serie *Krigens rædsler*. Værkerne installeres i en overraskende og afvekslende udstillingsarkitektur, der langsomt afdækker de forskellige perspektiver og pointer i takt med, at museumsgæsten bevæger sig længere ind i udstillingen.

Det integrerede udstillings- og forskningsprojekt er det andet i en særlig serie på Esbjerg Kunstmuseum, der præsenterer og aktualiserer et hovedværk i museets samling med afsæt i den seneste kunstvidenskabelige forskning. *Esto es malo – dette er ondt* er blevet til i samarbejde med ph.d. Mette Højsgaard og afslutter hendes 3-årige postdoc-stipendium om kunstens sociale potentiale i efterkrigstidens konkrete danske kunst og hos dens ideologiske arvtagere i samtidskunsten. Med en bevilling fra Ny Carlsbergfondet er forskningen gennemført i et partnerskab mellem Esbjerg Kunstmuseum og Københavns Universitet. Selve udstillingen er støttet af Statens Kunstfond, Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond samt Knud Højgaard's Fond.